

กลไกการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

MECHANISM OF DEVELOPMENT AND THE DRIVING FORCE OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY FOR STRENGTHENING MORAL COMMUNITIES IN SURAT THANI PROVINCE

พระปลัดวรกิจ วรกิจโจ*, พระครูอรุณสุตาลังการ, พระครูวิริตธรรมโชติ, ไพรัตน์ ฉิมหาด, ภัชลดา สุวรรณนวล
Phrapalat Vorakit Vorakitjoe*, Phrakru Arunsutalangarn, Phrakru Wiratthamachot,
Pairat Chimhad, Patchlada Suwannual

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย
Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: wowowo2523@gmail.com

Received 16 January 2024; Revised 7 February 2024; Accepted 15 February 2024

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์: เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ครอบครัว ชุมชน จนถึงภาครัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนากลไกการพัฒนาและสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย: เป็นการวิจัยผสานวิธี มีขอบเขตเนื้อหา การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม หลักสังคหวัตถุ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตาทกลไกการพัฒนาชุมชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ สวัสดิการสังคม คุณภาพสิ่งแวดล้อม การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ การวางกรอบความร่วมมือ การระดมความร่วมมือ การสนธิความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โชนทะเล จำนวน 354 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสังฆาธิการ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน และนักวิชาการพัฒนาชุมชน รวมทั้งสิ้น 20 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: พบว่า 1) องค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลาง พึ่งตนเอง ปฏิบัติตามหลักธัมมัญญา มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการและประสบการณ์ มีความซื่อสัตย์ ซื่อ 2) หลักสังคหัตถ์ การเผื่อแผ่ แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือ รักษาคำพูดไม่โกหก ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง วางตัวให้อยู่ในกรอบของชุมชน 3) กลไกการพัฒนา จัดกลุ่มกองทุนพัฒนาอาชีพ จัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ กระจายสินค้าในด้านผลผลิต ส่งเสริมอาชีพที่หลากหลาย และ 4) การสร้างเครือข่าย ผ่านหน่วยงานและประชาชนในชุมชนผลักดันบุคคลในการสร้างเครือข่าย สนับสนุนการทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นภารกิจ และสร้างสภาพแวดล้อมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา: หลักธรรมที่นำมาเป็นกลไกการพัฒนาขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง คือ ธัมมัญญา ความเป็นผู้รู้จักธรรมอันเป็นเหตุให้เกิด ทั้งกุศลกรรม คือ การกระทำที่ดี และ อกุศลกรรม คือ การกระทำที่ไม่ดี และสังคหัตถ์ คือ หลักธรรมสี่ประการ ที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข

สรุป: การนำองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักสังคหัตถ์ มาประยุกต์ใช้ในชุมชนส่งผลให้เกิด การเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องช่วยจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ธรรมที่ก่อให้เกิดความ ผาสุกในบ้านเมือง และประเทศชาติ

คำสำคัญ: กลไกการพัฒนา, การขับเคลื่อน, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ชุมชนคุณธรรม, หลักสังคหัตถ์

Abstract

Background and objectives: Sufficiency Economy is a philosophy that points to the way of life and conduct of people at all levels, including families, communities, and the government sector. It includes both developing and managing the country in a middle way in order to keep up with the rapid changes in globalization. Sufficiency means moderation and reasonableness. It includes the necessity of self-immunity that is ready for both external and internal changes. Thus, it requires omniscience, prudence, and caution in applying various academic subjects for planning and executing at every step. Simultaneously, the mental foundation of the citizens, especially government officials, experts, and businessmen in all hierarchies, must be strengthened and should have a sense of morality, honesty, and appropriate omniscience. They should live their life with patience, perseverance, wisdom, and prudence in order to be balanced. Additionally, they should be ready to accommodate the wide-ranging changes, which include material, social, environmental, and cultural aspects from the outside world very well. This article aims to analyze the knowledge of the Sufficiency Economy Philosophy, develop mechanisms to driving force and create a network for the development and the driving force of the Sufficiency Economy Philosophy in order to strengthen the moral community in Surat Thani Province.

Methodology: This research was the mixed-methods research. The scope of the content consisted of: The driving force of the Sufficiency Economy Philosophy comprised moderation, reasonableness, and self-immunity, which were under the conditions of appropriate knowledge and ethics; the four principles of Saṅgahavatthu consisted of Dāna, Piyavācā, Atthachariyā, and Samānattatā; community development mechanism comprised economic expansion, income distribution, social welfare, and environmental quality; the creation of cooperation networks comprised promotion of cooperation, setting up a cooperative framework, mobilizing cooperation, and synthesizing. The sample group comprised 354 people who lived in the Sufficiency Economy

Model Village within the sea zone. Key informants included the ecclesiastical administrative officers, heads of government agencies, community leaders, and community development specialists, a total of 20 persons. Data were collected by in-depth interviews and questionnaires. The reliability value of the questionnaire was 0.99. Data were analyzed using basic statistics, including percentages, means, and Standard Deviation (SD).

Main Results: The results of this research indicated these details. The body of knowledge in Sufficiency Economy Philosophy included adhering to moderate practice, relying on oneself, following the principle of Dhammaññutā, having academic omniscience and experiences, and being honest and diligent. The principles of Saṅgahavatthu explained generosity, kindly speech, and behaving oneself as an example of the community. Development mechanisms included grouping of career development funds, resource allocation to make a benefit, product distribution in production, and a variety of career promotions. Creating the networks through agencies and people in the community pushed individuals to create networks, support teamwork, work as a mission, and create an environment for mutual use.

Involvement to Buddhaddhamma: The Buddhist principles that are used as a mechanism for the development of the Sufficiency Economy comprise two Buddhist principles. The first Buddhist principle is Dhammaññutā, which is the knowledge of the Dharma for the causes of the Kusalakamma (Meritorious action) and the Akusalakamma (Unwholesome action). The second Buddhist principle comprises the four principles of Saṅgahavatthu, which include the four principles that help unite many people to live happily together.

Conclusions: Applying the knowledge of the Sufficiency Economy Philosophy and the four principles of Saṅgahavatthu to the community resulted in changes. Applying these concepts was utilized to eliminate conflicts that occurred and allowed people to cohabit with love. The Dhamma created happiness in the country and the nation.

Keywords: Development Mechanism, Driving Force, Sufficiency Economy Philosophy, Moral Community, The four principles of Saṅgahavatthu

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พุทธศักราช 2566-2570) มีหลักการสำคัญที่ยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ได้อาศัยหลักการและแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษาต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไข ระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบัน และอนาคตอันใกล้และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมดุลในมิติต่าง ๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง ความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคน พื้นที่ และความสมดุลทางธรรมชาติเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการบริหารจัดการองค์การต่าง ๆ ของประเทศ

ให้พร้อมรับกับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ (National Economic and Social Development Plan No. 13., 2022)

กรมการศาสนาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มาเป็นนโยบายหลักของการดำเนินงานเพื่อให้เกิด “ชุมชนคุณธรรม” โดยกำหนดให้วัด ศาสนสถาน บ้าน (ชุมชน) โรงเรียน ราชการ รวมทั้งองค์กรทุกเครือข่าย เป็นพลังขับเคลื่อนเปิดพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง รวมกลุ่มอย่างมีพลัง ใช้ชีวิตพอมี พอกิน พอใช้ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม การขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมโดยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) สู่สังคมคุณธรรมที่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และยังเป็นนโยบายที่สำคัญของกระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างชุมชนคุณธรรม 5 ข้อ ได้แก่ 1) น้อมนำสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นแกนหลักสำคัญในการพัฒนาชุมชน 2) ใช้มิติวัฒนธรรม ในการพัฒนาชุมชนคุณธรรมทุกพื้นที่ 3) ทุกภาคส่วนบูรณาการทำงานแบบองค์รวม “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ร่วมกับ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และภาคประชาสังคมในพื้นที่ 4) ทุกคนในชุมชนคุณธรรมสมัครใจ และมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ โดยเกิดจากข้างใน ตามความต้องการของชุมชน และ 5) ดำเนินการพัฒนาชุมชน โดยประกาศเจตนารมณ์เป็นชุมชนคุณธรรมที่สงบสุข กำหนดเป้าหมายพัฒนา “ปัญหาที่อยากแก้” “ความดีที่อยากทำ” จัดทำแผนพัฒนาชุมชน ดำเนินการตามแผน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ยกย่องคนทำความดี พัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ขยายผลสู่ชุมชนอื่น พร้อมเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของที่ดี ทั้งนี้ หัวใจของ “ชุมชนคุณธรรม” (Ministry of Culture, 2022) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน SDG 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน การเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิง คนพื้นเมือง เกษตรแบบครอบครัว คนเลี้ยงปศุสัตว์ ชาวประมง ให้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า โดยรวมถึงการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากร และปัจจัยนำเข้าในการผลิต ความรู้ บริการทางการเงิน ตลาด โอกาสสำหรับการเพิ่มมูลค่า การจ้างงาน นอกฟาร์มอย่างปลอดภัยและเท่าเทียม ภายในปี 2573 SDG 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ SDG 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึงพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน ความยากจนในชนบท เป็นปัญหาหลักที่ทุกหน่วยงานพยายามหาทางแก้ไข โดยการเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น แต่ในการพัฒนาที่ผ่านมา พบว่า ยังมีการพัฒนายิ่งทำให้ประชาชนยากจนลง กล่าวคือ จากการมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้ทัดเทียมนานาชาติโดยเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกันภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง อันเป็นเหตุให้เกิดความแตกต่างทางฐานะของบุคคลสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวนไม่มาก มีฐานะร่ำรวย มีอำนาจทางเศรษฐกิจกับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นคนส่วนมาก อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ซึ่งความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้ กำลังกลายเป็นปัญหาที่สำคัญ ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบทมีมากขึ้น แม้ว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จอย่างสูงทางด้านการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม แต่ความเจริญดังกล่าวไม่ได้กระจายไปสู่ประชาชนโดยทั่วกัน แต่การกระจุกตัวยังอยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น จากการวิเคราะห์ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความยากจน ความยากจนเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน มีลักษณะเป็นลูกโซ่วัฏจักรแห่งความยากจน ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและขจัดปัญหาความยากจนในชุมชนให้ลดน้อยลง (Sapuppatham, 2015)

ตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งได้มีการแบ่งหมู่บ้านออกเป็นโซน ได้แก่ โซนทะเล รวมจำนวนทั้งสิ้น 5 หมู่บ้านหรือชุมชน ในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง (Surat Thani Province Community Development Department, 2022) ดังนั้น การที่จะเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและเป็นต้นแบบตามเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น คนในชุมชนจะต้องร่วมมือกัน

ในหลาย ๆ ด้าน สิ่งสำคัญ คือ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นตัวอย่าง ในการพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนตนเอง ซึ่งคนในชุมชนจะเกิดความรัก ความสามัคคี มองเห็นว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่ง หรือส่วนสำคัญที่ จะทำให้ชุมชนตนเองเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จากสถานการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญ ของกลไกการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรม ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิเคราะห์องค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คุณธรรม พัฒนากลไกและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรม และสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนากลไกการ ขับเคลื่อนและสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลไกการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ตามลักษณะ การศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้นสำหรับวิธีการ วิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพโดย การสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัย ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ชุมชน โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ 1) เป็นชุมชนที่อยู่ในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง 2) เป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพ และ 3) เป็นชุมชนที่ เป็นต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงโซนทะเล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ พระสังฆาธิการ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 รูป กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หัวหน้า ส่วนงานราชการ ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล/นายกเทศมนตรี รองนายก จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 นักวิชาการทางด้านการ พัฒนาชุมชน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 รูป/คน ประชาชนในชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจำนวน 354 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในครอบครัว และ สถานภาพในชุมชนเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกลไก การพัฒนาต่อการเสริมสร้างชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ด้านการ กระจายรายได้ ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Srisaet, 2010) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ ได้แก่ ด้านส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ด้านการวางกรอบความร่วมมือ ด้านการระดมความร่วมมือ และด้านการสนธิความร่วมมือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าส่วนราชการบ้านทรายทอง หมู่ 8 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง, บ้านท่าเพื่อง หมู่ 6 ตำบลกรูด อำเภอกาญจนดิษฐ์, บ้านเหนียว หมู่ 2 ตำบล

ปากแพรก อำเภอดอนสัก, บ้านหินลาด หมู่ 4 ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย, บ้านค่าย หมู่ 4 ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อความในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้ทั้งหมด 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์แบบอุปนัย วิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์กลไกการพัฒนาต่อการเสริมสร้างชุมชนคุณธรรม และการวิเคราะห์การสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัย พบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1) ด้านความพอประมาณ ประกอบด้วย 1.1) การบริหารจัดการให้คนในชุมชน รู้จักยึดหลักทางสายกลาง ฟังตนเอง รู้จักใช้จ่ายอย่างพอเพียง พอดีพอประมาณ (Phetcharat, 2023) และ 1.2) การชวนหาความรู้ จากประสบการณ์ รู้จักการอนุมานใช้เหตุผล ศึกษาความรู้หลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Phetcharat, 2023) 2) ด้านความมีเหตุผล ประกอบด้วย 2.1) การมีเหตุผล คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง ต้องพิจารณาที่เหตุจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (Phrakru Wisutthiwuthikun, 2023) และ 2.2) ปฏิบัติตามหลักธัมมัญญตา (Phrakru Pariyatikunawut, 2023) 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วย 3.1) ชุมชนมีการบริหารจัดการส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน (Aporn, 2023) และ 3.2) การปฏิบัติตนให้มีภูมิคุ้มกันด้วยการปฏิบัติตามหลักภูมิคุ้มกันที่ดี มี 2 กรณี คือ การสร้างภูมิคุ้มกันภายในและการสร้างภูมิคุ้มกันภายนอก ภายในการปรับตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง (Noonuan, 2023) 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย 4.1) ความรู้รอบ คือ การมีความรู้รอบเกี่ยวกับวิชาการ ประสบการณ์ (Phrakru Wisutthiwuthikun, 2023) 4.2) ผู้นำชุมชนมีการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักเกื้อกูลกัน โดยถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการศึกษาทดลองทดสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Phetcharat, 2023) และ 4.3) ปัจจัยที่นำไปสู่ความรอบคอบ ได้แก่ ความทรงจำที่ดี เทียงตรง แท้จริง เข้าใจในหลักธรรมใช้ประสบการณ์และข้อมูลมาช่วยในการตัดสินใจวิเคราะห์ (Phrakru Sirithiphkhunakorn, 2023) 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย 5.1) ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติตรงจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และการซื่อสัตย์ต่อตนเอง (Phrakru Wisutthiwuthikun, 2023) 5.2) คุณธรรมต้องเริ่มที่ตัวเราก่อน (Jaikwang, 2023) และ 5.3) ความขยัน คือ ความเพียรในการกระทำสิ่งนั้น ๆ ตามที่ถูกที่ควรด้วยเหตุผลการมีอุตสาหกรรมและอดทนต่อความยากลำบากความมุ่งมั่นทุ่มเทต่อการทำงานที่ตนทำอยู่ด้วยความรับผิดชอบ (Noonuan, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Donkhao (2014) ได้วิจัยเรื่อง แบบจำลองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีค่ามากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รองลงมา คือ ด้านความมีเหตุผลและด้านความพอประมาณ โดยมีเงื่อนไขด้านความรู้มากกว่าเงื่อนไขด้านคุณธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangthisan (2017) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน จังหวัดชัยภูมิ ร่วมกับชุมชน โดยมีผู้นำชุมชน และสมาชิกของชุมชนเป็นผู้เรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Apaamongkol (2015) ได้วิจัยเรื่อง ตัวแบบการพัฒนาชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า สามารถนำไปสู่การสังเคราะห์ตัวแบบการพัฒนาชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประสบผลสำเร็จสำหรับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป ตัวแบบที่ว่านั้น คือ แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านหลักทางสายกลาง มีผลต่อปัจจัยส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและจิตใจ

2. การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในชุมชน

จากผลการวิจัยพบว่า การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1) ด้านการให้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ แบ่งปันแก่ผู้อื่น (ทาน) ประกอบด้วย 1.1) การเผื่อแผ่แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ทั้งทางทุนทรัพย์ สิ่งของปัจจัยที่จำเป็นไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย หรือยารักษาโรค และ 1.2) รู้จักเสียสละเพื่อผู้อื่นไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวฝ่ายเดียว ให้ความร่วมมือทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมขึ้นในชุมชนและโครงการชุมชนคุณธรรมต้นแบบ (Phetcharat, 2023) 2) ด้านการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพ และให้เกียรติผู้อื่น ไม่กล่าววาจาที่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย (ปิยวาจา) ประกอบด้วย 2.1) การรักษาคำพูด ไม่โกหกมดเท็จ พูดแต่สิ่งดีมีประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่นให้ความรู้แก่ประชาชนผู้ติดต่อประสานงานด้วยความสุภาพไม่แสดงวาจาที่หยาบคายแก่ประชาชน พูดให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพการพูดจาทักทายกันด้วยความสุภาพอ่อนหวาน (Noonuan, 2023) 2.2) ไม่พูดทำลายความสามัคคีในหมู่คณะชักชวนให้ทุกคนได้เข้ามาร่วมโครงการคุณธรรมต้นแบบของวัด และ 2.3) ช่วยกันบอกเล่าถึงข้อดีมีประโยชน์ ของโครงการชุมชนคุณธรรมต้นแบบของวัด พร้อมทั้งชักชวนผู้คนให้เข้าร่วมกิจกรรม 3) ด้านการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่เป็นภาระแก่สังคม และรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม (อัตถจริยา) ประกอบด้วย 3.1) การประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่กันและกัน ช่วยเหลืออนุเคราะห์งานบวช งานแต่ง และงานศพ (Phrakru Pariyatikunawut, 2023) และ 3.2) ปลุกต้นไม้อ่อนเพื่อรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาดเริ่มต้นจากในครัวเรือน ตลอดจนการจัดการขยะ ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง (Jaikwang, 2023) และ 4) ด้านการเป็นผู้มีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักกิน รู้จักใช้ กล่าวหาญในการเข้าสังคม พร้อมเป็นต้นแบบของสังคมได้ (สมานัตตตา) ประกอบด้วย 4.1) การวางตัวหรือทำตัวให้อยู่ในกรอบระเบียบของชุมชนที่วางไว้ ทำให้การอยู่ร่วมกันด้วยความสมัครสมานสามัคคี 4.2) ความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ แสดงไมตรีจิตเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคนในชุมชน (Phetkong, 2023) และ 4.3) การเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เบียดเบียนใคร มีอัธยาศัยไมตรีต่อเพื่อนบ้าน การทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ (Mitrak, 2023)

3. กลไกการพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Table 1 The level of public opinion towards the mechanism for developing the driving force of the Sufficiency Economy Philosophy to strengthen the moral community in Surat Thani Province both overall and each aspect (n = 354)

Mechanism for Developing the Driving Force of the Sufficiency Economy Philosophy	$\bar{X}$	S.D.	Level
1. Economic Expansion	3.76	0.830	Good
2. Income Distribution	3.75	0.770	Good
3. Social welfare	3.89	0.717	Good
4. Environmental Quality	3.80	0.720	Good
Total	3.80	0.668	Good

จาก Table 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อกลไกการพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80,

S.D. = 0.668) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และได้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสวัสดิการและสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ด้านคุณภาพและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ด้านขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และด้านการกระจายรายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีการตื่นตัวที่จะพัฒนาชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongsong (2019) เรื่อง ชุมชนเข้มแข็งบนฐานทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของชุมชน ปัจจุบัน เขตตลิ่งชัน ยังคงความเป็นชุมชนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ส่วนมากยังคงเป็นเกษตรกรและใช้เส้นทางน้ำในการสัญจร คมนาคม กระบวนการและวิธีการจัดการทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม พบว่า มีการตั้งเครือข่ายคณะกรรมการผู้นำชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการดูแลกิจการตลาดน้ำพื้นที่สำคัญ คือ ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำวัดสะพาน และตลาดน้ำวัดจำปา มีการประชุมวางแผนจัดระบบการดำเนินการของตลาดน้ำและสื่อสารประชาสัมพันธ์รักษาสภาพแวดล้อม สร้างเสริมความสามัคคีในชุมชนและร่วมใจกันพัฒนาชุมชนให้เป็นเอกลักษณ์

4. สร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Table 2 The level of public opinion towards creating a development network and the driving force of the Sufficiency Economy Philosophy to strengthen the moral community in Surat Thani Province as a whole and in each area (n = 354)

Creating a Development Network and the Driving Force of the Sufficiency Economy Philosophy	$\bar{X}$	S.D.	Level
1. Promotion of Cooperation	3.90	0.702	Good
2. Setting up a Cooperative Framework	3.89	0.722	Good
3. Mobilizing Cooperation	3.89	0.671	Good
4. Synthesizing	3.88	0.678	Good
Total	3.89	0.642	Good

จาก Table 2 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.624) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน และได้เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ด้านการระดมความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ด้านการวางกรอบความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และด้านการสนธิความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าชุมชน มีการเชื่อมโยงกลุ่มคนหรือองค์กรที่สมัครใจจะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน และมีจุดประสงค์ที่เหมือนกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakru Thammaban (2017) เรื่อง กระบวนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งตามหลักพุทธธรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามหลักพุทธธรรมด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกทางและทางเลือกให้สมาชิกในชุมชน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตกับสมาชิกในชุมชน กำหนดกรอบความร่วมมือ และให้สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างความมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายในชีวิตและทรัพย์สิน และงานวิจัยของ Buacharoen (2017) เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและพลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ตามแนวชายแดนอำเภอแม่สะเรียง

จังหวัดแม่ฮ่องสอนภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐวิชาการและชุมชน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนากลยุทธ์ในการดำรงรักษาด้วยการสอดแทรกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั่วไปในวัฒนธรรมชุมชน พัฒนาพื้นที่ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่การค้าชายแดน ที่ต้องการแหล่งพลังงานเพื่อการดำรงชีพของคนในท้องถิ่นและการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานในพื้นที่ ที่กระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ใช้พลังงานภายใต้ Concept “Green City” และพัฒนาระบบการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนในการจัดการ และดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยดำเนินงานในชุมชนภายใต้โครงการเครือข่ายหมู่บ้านพลังสีเขียวพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม

องค์ความรู้ใหม่

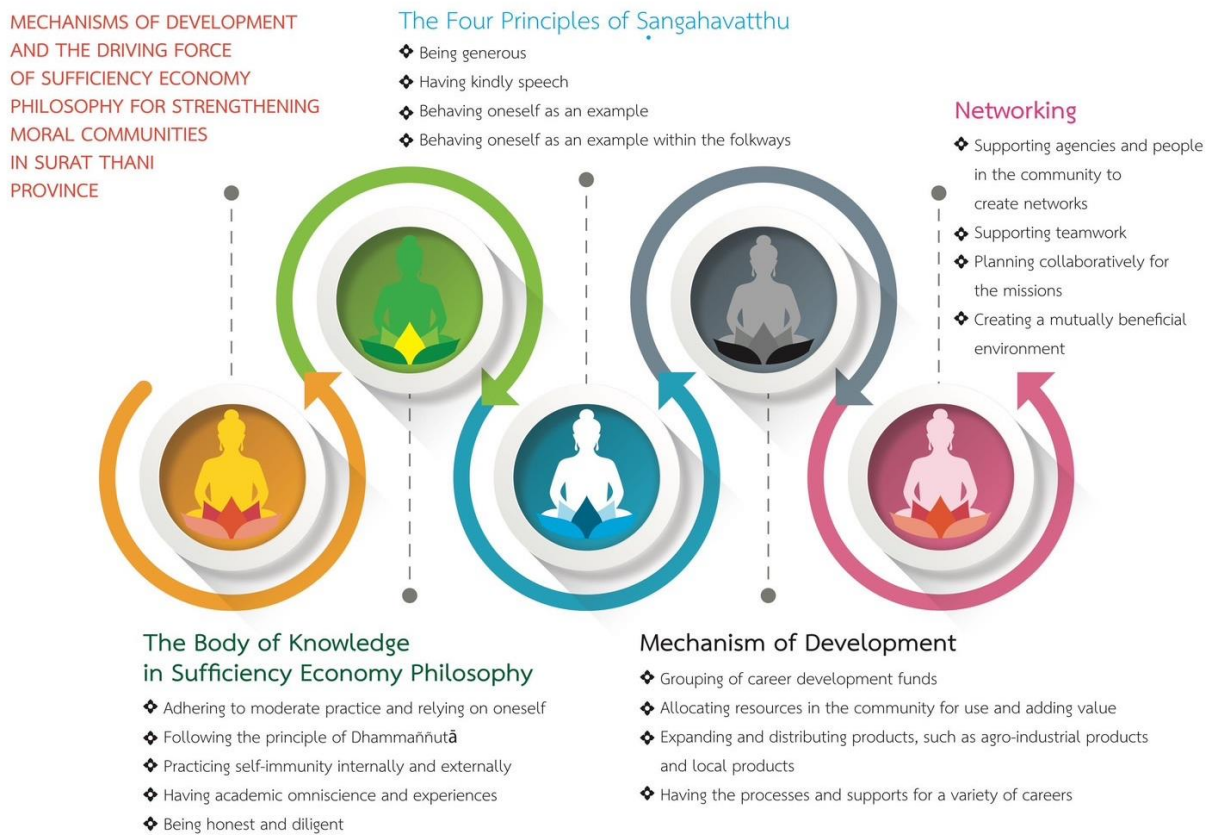

Figure 1 The synthesized knowledge from the research

จาก Figure 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ประกอบด้วย 1) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ยึดหลักทางสายกลาง ปฏิบัติตามหลักอัมมัญญา ด้านการมีภูมิคุ้มกันภายในและการสร้างภูมิคุ้มกันภายนอก ด้านเงื่อนไขความรู้ ความรู้รอบ คือ การมีความรู้รอบเกี่ยวกับวิชาการ ประสพการณ์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติตรงและจริงใจไม่คิดทรยศไม่คดโกงไม่หลอกลวง การซื่อสัตย์ต่อตนเอง 2) การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในชุมชน (ทาน) การเผื่อแผ่ แบ่งปันให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ทั้งทางทุนทรัพย์ สิ่งของปัจจัยสี่ที่จำเป็นไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย หรือยารักษาโรค (ปิยวาจา) การรักษาคำพูด ไม่โกหกมดเท็จ ด้านการประพฤติในสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่เป็นภาระแก่สังคม และรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม (อตถจริยา) การประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง (สมานัตตตา)

การวางตัวหรือทำตัวให้อยู่ในกรอบระเบียบของชุมชนที่วางไว้ การเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เบียดเบียนใคร มีอัธยาศัยไมตรีต่อเพื่อนบ้าน การทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ 3) กลไกการพัฒนาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมในชุมชนมีการจัดกลุ่มกองทุนพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นหลักประกันสังคมให้แก่ประชาชน มีการจัดสรรนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์เพิ่มคุณค่าก่อให้เกิดรายได้อย่างเป็นธรรม ชุมชนมีการขยายตัวและกระจายสินค้าในด้านผลผลิต เช่น การเกษตรอุตสาหกรรม สินค้าประจำตำบลเพิ่มมากขึ้น มีกระบวนการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่หลากหลายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และ 4) สร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนคุณธรรมหน่วยงานและประชาชนในชุมชน มีการผลักดันบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีการสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม กลุ่ม/ชุมชนมีรูปแบบการดำเนินงานร่วมกันเพื่อกำหนดภารกิจ สำหรับการดำเนินการร่วมกันภายใต้ความร่วมมือ กลุ่ม/เครือข่ายในชุมชนมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปและข้อเสนอแนะ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พุทธศักราช 2566-2570) มีหลักการสำคัญที่ยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ได้อาศัยหลักการและแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขระดับประเทศและระดับโลก ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งในการพัฒนาชุมชนจะต้องมีระบบและกลไกในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ สวัสดิการสังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ ชุมชนควรมีการสรรหากลุ่มหรือองค์กรที่สามารถสนับสนุนทรัพยากรในส่วนที่ขาด ควรมีการสนับสนุนแนวทางการทำงานร่วมกันขึ้น จากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน และควรเอื้ออำนวยประโยชน์เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่สร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างชุมชนคุณธรรมเพื่อให้ทุกชุมชน มีการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพิ่มเติมใน 3 มิติ คือ การนำหลักธรรมทางศาสนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมที่ดีงาม มาแก้ปัญหาของชุมชนและบ่มเพาะคุณธรรมความดีที่ยากทำให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

References

- Apaamongkol, S. (2015). Community Development Model with the Concept of Sufficiency Economy. [Unpublished doctoral Thesis]. Ramkhamhaeng University.
- Buacharoen, S. (2017). Developing a Network of Cooperation in Nature Conservation and Alternative Energy to Strengthen Security in Areas Along the Border of Mae Sariang District. In Mae Hong Son Province Under Cooperation Between the Government Sector Academic and Community. [Unpublished research report]. Rajamangala University.
- Donkhao, K. (2014). Philosophical Model of Sufficiency Economy and Creative Economy Affecting Economic Development of Thailand. [Unpublished research report]. Suranaree University.

- Duangthisan, A. (2017). Management to Build Strong Communities Under the Philosophy of Sufficiency Economy: The Case of the Learning Institute for the People. Chaiyaphum Province. *MCU Journal of Social Science Review*, 6(2), 347-358.
- Jaikwang, R. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Jaikwang, T. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, interviewer).
- Kongsong, S. (2019). Strong Community Based on Social Capital and Cultural Capital of the Floating Market Community in Taling Chan District. [Unpublished doctoral Thesis]. Burapha University.
- Ministry of Culture. (2022). Moral Communities Create Good People and Good Societies. Ministry of Culture.
- Mitrak, K. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- National Economic and Social Development Plan No. 13. (2022).
- Noonuan, P. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phetcharat, A. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phra Palad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phetcharat, P. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phetkong, C. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phrakru Pariyatikunawut. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phrakru Sirithipkhunakorn. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Phrakru Thammaban. (2017). The Process of Developing a Strong Community According to Buddhist Principles in Sisaket Province. [Unpublished doctoral Thesis]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

- Phrakru Wisutthiwuthikun. (2023). Mechanism of Developing and Driving of Sufficiency Economy Philosophy for Strengthening Moral Community in Surat Thani Province. (Phrapalad Worakit Worakitjo, Interviewer)
- Sapuppatham, N. (2015). Theory and Principles of Community Development. Rambhaibarni Rajabhat University.
- Srisaat, B. (2010). Preliminary Research. Suviriyasan.
- Surat Thani Province Community Development Department. (2022). Surat Thani Province, Sufficiency Economy Village Development Project Village Report. Surat Thani Province Community Development Department.